

Mesleki Rehberlik Etkinlikleri Kitabı

Okul Öncesinden Yetişkinliğe Kuram Temelli Uygulamalar

Esra TÖRE

Editör: Yaşar DİLBER

Yazar: Esra TÖRE

MESLEKİ REHBERLİK ETKİNLİKLERİ KİTABI
Okul Öncesinden Yetişkinliğe Kuram Temelli Uygulamalar

ISBN 978-625-8844-06-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır; indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ağustos 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel

Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25

Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi

Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Sevgili Okuyucu,

Şu anda elindeki bu kitapla eğlenceli ve öğretici bir yolculuğa çıkmaya hazırlanıyorsun. Bu bölümde “Kitap kimler için yazıldı?”, “Hangi amaçla hazırlandı?”, “Kitabı en verimli nasıl kullanabilirsin?” ve “Kitabın oluşumunda kimlerin emeği var?” gibi sorulara yanıt bulabileceksin.

Sekiz ana bölümden oluşan bu kitap, yazarın bir vakıf üniversitesinde yürüttüğü *Mesleki Rehberlik Uygulamaları* dersi kapsamında geliştirdiği etkinliklerin derlenmesiyle ortaya çıkmıştır. Birinci bölümde kariyer psikolojik danışmanlığına ilişkin temel kavramlar ve 21. yüzyılda kariyer psikolojik danışmanlığını etkileyen faktörler ele alınmaktadır. İkinci bölümde tüm hedef kitlelerde uygulanabilecek ısınma ve tanışma oyunlarına yer verilmiştir. Üçüncü bölümden itibaren ise okul öncesi, ilkokul, ortaokul, ortaöğretim, üniversite ve yetişkin düzeylerine yönelik mesleki rehberlik etkinlikleri sunulmaktadır.

Kitaptaki etkinlikler, hedef kitlenin gelişim özellikleri, hazır bulunuşluluk düzeyi ve uluslararası mesleki yetkinlikler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kitabın kuramsal temeli mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı alanındaki güncel yaklaşımlara dayanmaktadır. Etkinlikler, Cornell’in Öğrenme Akışı Modeli’nin dört aşamasına (Merak Uyandırma – İlgiye Odaklanma – Öğrenme Deneyimi – Deneyim Paylaşımı) göre tasarlanmıştır. Etkinliklerin uygulanabilirliğini artırmak amacıyla ısınma ve tanışma oyunları ayrı başlık altında sunulmuştur.

Kitabın öncelikli kullanıcıları arasında mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı eğitimi alan lisans ve lisansüstü öğrencileri, öğretim elemanları, okul psikolojik danışmanları/rehber öğretmenler, öğretmenler ve insan kaynakları uzmanları yer almaktadır. Etkinliklerin çok yönlü ve uyarlanabilir yapısı sayesinde farklı disiplinlerde çalışan profesyonellerin de kitaptan yararlanması hedeflenmiştir. Kitapta yer alan etkinliklerin büyük bölümü rehberlik temellidir. Psikolojik danışmanlık formasyonu gerektiren uygulamalara ise daha sınırlı düzeyde yer verilmiş ve bu etkinlikler ayrıca belirtilmiştir.

Bu kitabın ortaya çıkmasında katkı sağlayan, etkinliklerin geliştirilmesi ve düzenlenmesi sürecinde beni destekleyen sevgili öğrencilerime sonsuz teşekkür ederim. Sayelerinde birlikte öğrenmenin ne demek olduğunu yeniden keşfettim. Onlar olmasaydı bu kitap bu kadar zengin ve canlı olamazdı.

Rol modelim Prof. Dr. Ayşe Esra Aslan başta olmak üzere, yetişmemde emeği bulunan tüm kıymetli hocalarıma minnettarım.

Bu beş yıllık emeğin derlenip toparlanması sürecinde beni motive eden, değerli görüş ve düzenlemeleriyle kitabın editörlüğünü üstlenen Yaşar Dilber Hocama ayrıca teşekkür ederim. İyi ki bu yolu birlikte yürüdük. Ayrıca kitabı büyük bir titizlikle okuyarak değerli geri bildirimleriyle içeriğin zenginleşmesine önemli katkılar sunan kıymetli arkadaşım Prof. Dr. Durmuş Ümmet’e, Uzm. Psikolojik Danışman Zeliha Yur’a ve Psikolojik Danışman Mert Ceb’e içten teşekkürlerimi sunarım. Süreç boyunca desteğini her zaman hissettiğim, değerli dostum ve EYUDER Genel Başkanı Doç. Dr. Adem Çilek’e de gönülden teşekkür ederim.

Son olarak, her zaman yanımda olan annem Ayşe Tanboğa’ya, babam İbrahim Tanboğa’ya ve birlikte büyümenin mutluluğunu yaşadığım Bilge kızıma ve Yekta Çınar oğluma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu kitabın, eğitim camiasına, kariyer psikolojik danışmanlığının değerini kavramış kurumsal çalışanlara ve insan kaynağının etkin yönetimini önemseyen tüm profesyonellere katkı sunmasını dilerim.

Esra Töre

16 Temmuz.2026 – İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Doç. Dr. Esra TÖRE

Töre, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Kariyer danışmanlığı, eğitim yönetimi ve örgütsel davranış alanlarında ulusal ve uluslararası düzeyde akademik çalışmalar yürüten Töre, özellikle çeşitlilik, eşitlik, kapsayıcılık ve aidiyet (ÇEKA) konularına odaklanmaktadır. 2024–2026 yılları arasında Indiana Üniversitesi Eğitim Fakültesinde (ABD) misafir araştırmacı olarak çalışmalarını sürdürmüştür.

Meslek yaşamına Millî Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumlarında psikolojik danışman olarak başlayan Töre, bu görevini 14 yıl boyunca sürdürmüştür. Bu süreçte Avrupa Birliği projeleri başta olmak üzere birçok projede araştırmacı ve yürütücü olarak yer almış; 2010–2016 yılları arasında Öğretmen Akademisi Vakfı'nda (ÖRAV) eğitmenlik yaparak Türkiye genelinde öğretmen eğitimleri gerçekleştirmiştir.

Akademik çalışmalarını eğitim yönetimi, liderlik, öğretmen gelişimi ve kariyer alanlarında sürdüren Töre'nin ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda yayını bulunmaktadır. Töre, öğretim süreçlerinde kuram, araştırma ve uygulamayı bütünleştiren öğrenen merkezli yaklaşımları benimsemektedir. Mesleki Rehberlik Uygulamaları dersinden doğan bu kitap, Töre'nin uygulamaya dayalı ve deneyimsel öğrenmeyi merkeze alan yaklaşımının bir yansımasıdır. İki çocuk annesi olan Töre, öğrenmeyi ve öğretmeyi yaşam boyu süren bir gelişim süreci olarak görmektedir; farklı kültürleri tanımayı ve seyahat etmeyi sevmektedir.

İletişim: esra.tore@izu.edu.tr

ORCID: 0000-0001-9133-6578

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Yazar Hakkında.....	iv

1. BÖLÜM GİRİŞ

Kariyer Danışmanlığının Evrimi ve 21. Yüzyıldaki Yeni Roller.....	1
21. Yüzyılda Kariyer Psikolojik Danışmanlığı: Eğitim Kademeleri ve MEB	3
Değişen İş Gücü ve Postmodern Kariyer Yaklaşımları	6
Pandemi Dönemi ve Sonrasında Kariyer Danışmanlığı	8
Etkileşimli Müdahale Yöntemleri: Oyunlaştırma, Grup Süreci ve Öğrenme Akışı.....	9
Grup Rehberliğinin Kariyer Psikolojik Danışmanlığındaki Yeri.....	10

2. Bölüm: Isınma ve Tanışma Oyunları	14
---	-----------

3. Bölüm: Okul Öncesi Mesleki Rehberlik Etkinlikleri	69
---	-----------

4. Bölüm: İlkokul Mesleki Rehberlik Etkinlikleri	95
---	-----------

5. Bölüm: Ortaokul Mesleki Rehberlik Etkinlikleri	126
--	------------

6. Bölüm: Ortaöğretim (Lise) Mesleki Rehberlik Etkinlikleri	180
--	------------

7. Bölüm: Üniversite Kariyer Danışmanlığı Etkinlikleri	253
---	------------

8. Bölüm: Yetişkin Kariyer Danışmanlığı Etkinlikleri	296
---	------------

Son Söz	347
----------------------	------------

Kaynakça	348
-----------------------	------------

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Freud, “Sevmek ve çalışmak, çalışmak ve sevmek... Hayat bundan ibaret.” der (Freud, 2015). Bu sözle kariyer psikolojik danışmanlığının özünde yer alan iki temel eyleme, “sevmeye” ve “çalışmaya” dikkat çeker. İşini seven ve yaptığı işi anlamlı bulan bireylerin varlığı, bireyin tatmininin yanında toplumsal üretkenliğin de en temel girdisi olacaktır. Zaman içinde “iş”in anlamı değişmiş olsa da yaşam içindeki merkezi konumu ve bireyin yaşamını etkileme gücü varlığını korumuştur. İş, yaşamın merkezinde yer alan öğelerden biri olarak konumunu korumaktadır. Herr ve arkadaşlarına (2004) göre, “Bireyin yaptığı iş/meslek, onun kimliğini oluşturan ve onu tanımlayan en önemli öğedir.” Çünkü bireyin yaptığı iş, yaşamdaki diğer rollerini ve yaşam içindeki tüm konumunu etkiler. Yapılan iş, bireyin düşüncelerine ve yaşamına belli bir biçim verir; bireyin sosyal statüsünü belirler. “Nasıl bir ortamda çalışacağı, kimlerle birlikte çalışacağı, nasıl bir yaşam tarzına sahip olacağı ve ne kadar tatil yapacağı?” gibi soruların yanıtları bireyin işiyle ilgilidir.

Kariyer Danışmanlığının Evrimi ve 21. Yüzyıldaki Yeni Roller

İşin bireysel ve toplumsal yaşamdaki merkezi rolü, kariyer danışmanlığını yalnızca meslek seçimi süreci olmaktan çıkararak, yaşam boyu gelişimi destekleyen bir alana dönüştürmüştür. Kariyer danışmanlığının tarihsel gelişimi, bu dönüşümün izlerini taşımaktadır. 1900’lü yılların başında Parsons ile başlayan kariyer psikolojik danışmanlığı süreci, pek çok farklı teorelin katkısıyla 21. yüzyılda da gelişmeye ve yenilenmeye devam etmektedir. Mesleki psikolojinin kurucusu Frank Parsons, gençler, kadınlar, yoksullar gibi dezavantajlı gruplar başta olmak üzere; sosyal adalet ve sosyal değişimin kariyer müdahaleleri yoluyla sağlanabileceğini belirtmektedir. Günümüzde ise kariyer psikolojik danışmanlığı çalışmaları; bireysel kariyer danışmanlığı, okullarda gerçekleştirilen kariyer rehberliği çalışmaları, özel gereksinimi olan bireyler için kariyer müdahaleleri ve mesleki araştırmalar olarak karşımıza çıkmaktadır (O’Brien, 2001; Whiston, 2011). Bu alan özellikle göçmen bireylerin topluma ve işgücü piyasasına entegrasyonunu desteklemede önemli rol oynamaktadır (Fejes vd., 2022). Kariyer psikolojik danışmanlığını altı